

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 167/22

U Luxembourggu 13. listopada 2022.

Presuda Suda u predmetu C-344/20 | S.C.R.L. (Odjeća s vjerskim značenjem)

Interno pravilo poduzeća kojim se zabranjuje vidljivo nošenje vjerskih, filozofskih ili duhovnih simbola ne čini izravnu diskriminaciju ako se primjenjuje na općenit način i bez razlike prema svim radnicima

Prema mišljenju Suda, vjeru i uvjerenja treba smatrati jednim i jedinstvenim razlogom diskriminacije jer bi u suprotnom bio povrijeđen opći okvir za to jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja, koji je predviđen pravom Unije, konkretno Direktivom 2000/78

Od 2018. traje spor između L. F., ženske osobe muslimanske vjeroispovijesti koja nosi islamsku maramu za glavu, i S.C.R.L.-a, društva za upravljanje socijalnim stanovima. Taj se spor odnosi na odbijanje uzimanja u obzir spontane prijave osobe L. F. za obavljanje pripravničkog staža, do kojeg je došlo jer je ona na sastanku navela da odbija skinuti svoju maramu i tako poštovati politiku neutralnosti koja je na snazi u društvu S.C.R.L. i koja je obuhvaćena Pravilnikom o radu tog društva.

Nakon nekoliko tjedana ponovno je uputila zahtjev za obavljanje pripravničkog staža u društvu S.C.R.L., predloživši da nosi drugu vrstu pokrivala za glavu, koji je odbijen jer u prostorijama društva S.C.R.L. nije dopušteno nikakvo pokrivalo za glavu, neovisno o tome je li riječ o kapi, šeširu ili marami.

L. F. stoga je prijavila diskriminaciju neovisnom javnom tijelu nadležnom za borbu protiv diskriminacije, nakon čega je podnijela tužbu radi prestanka povrede Radnom sudu na francuskom jeziku u Bruxellesu, u kojoj je prigovorila tomu što s njom nije sklopljen ugovor o pripravništvu, što se prema njezinu mišljenju izravno ili neizravno temeljilo na vjerskom uvjerenju, zbog čega smatra da je društvo S.C.R.L. povrijedilo odredbe Općeg zakona o zabrani diskriminacije.

Radni sud na francuskom jeziku u Bruxellesu postavio je pitanje Sudu o tome treba li pojmove „vjera i uvjerenja“, koji se nalaze u Direktivi o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja¹, tumačiti kao dva aspekta istog zaštićenog kriterija ili, naprotiv, kao dva zasebna kriterija. Usto postavlja pitanje čini li zabrana nošenja simbola ili odjeće sa značenjem, sadržana u Pravilniku o radu društva S.C.R.L., izravnu diskriminaciju na temelju vjere.

Svojom današnjom presudom Sud navodi da članak 1. Direktive 2000/78 treba tumačiti na način da pojmovi „vjera ili uvjerenja“, koji se u njemu nalaze, čine **jedan i jedinstveni razlog diskriminacije**, koji se odnosi kako na **vjerska**, tako i na **filozofska ili duhovna uvjerenja**. U tom pogledu podsjeća na to da iz sudske prakse proizlazi da razlog diskriminacije koji se temelji na „vjeri ili uvjerenjima“ treba **razlikovati** od razloga koji se temelji na „političkom ili bilo kakvom drugom mišljenju“.

¹ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL 2000., L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69. i ispravak SL 2020., L 63, str. 9.)

Posebno se pozivajući na presude G4S Secure Solutions² te Wabe i MH Müller Handel³, Sud primjećuje da odredba pravilnika o radu poduzeća kojom se radnicima zabranjuje da govorom, odijevanjem ili na bilo koji drugi način izražavaju vjerska ili filozofska uvjerenja, kakva god ona bila, **ne čini izravnu diskriminaciju** „na temelju vjere ili uvjerenja” u smislu prava Unije, u pogledu radnika koji žele ostvarivati svoju slobodu vjeroispovijesti i savjesti vidljivim nošenjem simbola ili odjeće s vjerskim značenjem, ako se ta odredba primjenjuje općenito i bez razlike. Naime, s obzirom na to da svaka osoba može biti vjernik ili imati vjerska, filozofska ili duhovna uvjerenja, takvo pravilo, pod uvjetom da se primjenjuje općenito i bez razlike, ne uspostavlja različito postupanje koje se temelji na kriteriju neraskidivo povezanom s vjerom ili uvjerenjima.

Sud pojašnjava da interno pravilo, poput onog koje se primjenjuje u društvu S.C.R.L., ipak može činiti različito postupanje koje se **neizravno** temelji na vjeri ili uvjerenjima, ako se utvrdi, što je na Radnom sudu na francuskom jeziku u Bruxellesu da provjeri, da naizgled neutralna obveza, obuhvaćena pravilom, zapravo dovodi u **poseban neravno pravan položaj osobe određene vjere ili uvjerenja**.

Sud dodaje da različito postupanje ne predstavlja neizravnu diskriminaciju ako je objektivno opravdano **legitimnim ciljem** i ako su sredstva za postizanje tog cilja **prikladna i nužna**, podsjećajući da puka poslodavčeva želja da provodi politiku neutralnosti, iako je sama po sebi legitiman cilj, **nije kao takva dovoljna** da bi se **objektivno opravdalo različito postupanje koje se neizravno temelji na vjeri ili uvjerenjima**, pri čemu se objektivnost takvog opravdanja može utvrditi samo ako postoji **stvarna potreba** tog poslodavca, koju on mora dokazati.

Sud naposljetku ističe da se, prilikom ocjene postojanja opravdanja za neizravnu diskriminaciju, pravu Unije ne protivi to da nacionalni sud u okviru odvagivanja različitih interesa prida veću važnost vjeri ili uvjerenjima od interesa koji proizlaze, među ostalim, iz slobode poduzetništva, pod uvjetom da to proizlazi iz njegova unutarnjeg prava.

On u tom pogledu pojašnjava da margina prosudbe koja je priznata državama članicama ipak ne može ići tako daleko da omogući tim državama članicama ili nacionalnim sudovima da podijele jedan od razloga diskriminacije taksativno navedenih u članku 1. Direktive na više razloga jer bi se time doveli u pitanje tekst, kontekst i svrha tog istog razloga te bi se ugrozio koristan učinak općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja, uspostavljenog pravom Unije.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Ostanite povezani!

² Presuda od 14. ožujka 2017., G4S Secure Solutions, [C-157/15](#), točke 30. i 32. (vidjeti također PM [br. 30/17](#)).

³ Presuda od 15. srpnja 2021., WABE i MH Müller Handel, [C-804/18 i C-341/19](#), točka 52. (vidjeti također PM [br. 128/21](#)).